

Thema: 'Geloofsvertrouwen...moet!?'

Hallo Piet,

Het blijft lastig om geloofsvertrouwen bespreekbaar te maken tegen de achtergrond van alle redenen om te twijfelen aan de betrouwbaarheid van God.

Mensen kunnen het onnoemlijk zwaar hebben en zich in die situatie de knokkels blauw bidden, maar zich op geen manier gehoord of gekend voelen. Een collega op school heeft kanker overwonnen en stond toen zo'n anderhalf jaar weer voor de klas. Een echte sfeermaker met een hart van goud voor leerlingen en collega's. Ook voor mij is hij een rots in de branding gebleken en iemand met wie ik mijn soort humor deel. Een tijdje terug voor controle en de mededeling gekregen dat hij terug bij af is.

Ik ken anderen die een groot onrecht is overkomen en die hoopten God aan hun kant te vinden voor bemoediging en troost, maar uiteindelijk de dood vonden in een ogenschijnlijk zelf gekozen graf.

'In de storm van het leven komt God je in Christus tegemoet met een vredegroet', hoorde ik laatst een collega zeggen. De overdenking handelde over situaties waarin 'storm' het thema in je leven is en doodsangst op de loer ligt. In het Bijbelse verhaal van de storm op het meer komt Jezus de discipelen tegemoet en toont zich Heer over de zee.

Geen woord echter over de verbeelding in dit verhaal. (die wat mij betreft geen beschrijving van een gebeurtenis hoeft te zijn)

Geen woord over het rijk van de satan die woont in de zee.

Geen woord over het ontwaken van een nieuwe dag en voorafschaduwing van Pasen.

De collega toonde veel begrip voor de gemoedstoestand van de discipelen en allen die zich hun lotgenoten voelen, maar deed toch het advies om desondanks je vertrouwen op de Heer te stellen. Hij stelt namelijk niet teleur voor wie zich echt aan Hem overgeeft....

Veel dominees doen dat, merk ik.

Veel empathie (invoelvermogen), maar weinig echte handreikingen.

Niet anders dan: *"en toch is het zo dat God dichtbij is!"*

En vaak met verhalen die volgens mij als betekenisvol verhaal gelezen willen worden en niet als een perikoop uit een Wikipediaversie van: "de Bijbel heeft toch gelijk".

Want wat als je het vertrouwen, en al helemaal het vertrouwen in God, volkomen kwijt bent? Ben je dan verloren? Is daarmee het bewijs geleverd, dat jij niet bent uitverkoren voor dat Rijk met de vele woningen?

Doen die verhalen dan wat ze moeten doen? Hebben we anders te lezen en te horen?

Wat biedt hier troost, anders dan de aanmoediging dat je wordt gesnapt en vervolgens uitgedaagd om er een tandje bij te zetten in het echt willen vertrouwen op de Betrouwbare?

Allemaal vragen, die toch echt wel te maken hebben met de kern van geloven: 'vertrouwen, waarop je kunt bouwen!

Snap je wat ik bedoel?

Hartelijke groet,

Bert

Antwoord aan Bert (deel 1: 'boodschap en werkelijkheid')

Beste Bert,

Als ik je brief goed lees, gaat het over prediking en over pastoraat. En met name over de spanning die ervaren wordt tussen de boodschap, waarin je opgeroepen wordt om tot geloofsvertrouwen te komen op grond van Gods reddend handelen, en de ervaringen in het leven, die daar vaak haaks op staan.

Ik denk, dat heel veel mensen diep teleurgesteld zijn in God, omdat er dingen gebeuren in het leven, die je als gelovige niet verwacht van een liefdevolle God. Als verkondigd wordt: 'bidt en u zal gegeven worden!', en je bidt en er wordt je alleen maar van alles afgenomen, komen de vragen en twijfels vanzelf. Ligt het aan mijn geloof? Of ligt het aan God, die kennelijk iets anders met mij van plan is dan ik voor ogen heb. Maar dan kom ik toch met de vragen rond de liefhebbende God...

Ja, en als je dan ook nog in de kerk te maken hebt met mensen, die met hele mooie verhalen komen, zonder twijfels of vragen...

En als je dan toch ook in de kerk mensen tegen komt die op zondag of bij het bidden een heel andere indruk maken, dan in de gewone omgang, dan kan ik me voorstellen, dat je de kerk gaat verlaten, en God misschien ook wel...

Het is goed om eens van dichtbij te bekijken wat er precies gebeurt in een concrete situatie van het leven.

En dat kun je het beste doen, als je op dat moment niet in een pastorale situatie zit. Dan kun je veel rustiger kijken en ordenen.

Beeld en verwachtingen

Hoe komt het dat twee mensen dezelfde ramp overkomt en dat ze er allebei heel anders op reageren? Dat heeft niet zozeer met het gebeuren zelf te maken, maar met hoe ze in het leven staan en welke verwachtingen ze hebben. Mensen, die nog nooit een negatieve ervaring hebben gehad, zullen in principe veel heftiger reageren op een ramp, dan iemand, die weet heeft van bergen en dalen in zijn leven. Ook hangt het af van de verwachtingen, die je van het leven, van mensen of van God hebt, hoe je reageert.

Als iemand helemaal in lijn met jouw verwachtingen handelt zul je hem steeds meer vertrouwen en zal het een ramp zijn wanneer hij heel anders blijkt te zijn dan jij dacht. Dat geldt ook voor ons beeld en onze verwachtingen van God. Als we God koppelen aan voorspoed en gezondheid, zullen we heel dankbaar zijn, wanneer het leven brengt wat je ervan verwacht, en zal het vertrouwen in Hem steeds groter worden. En het zal een ramp zijn, als het ineens heel anders gebeurt. Daar zijn we dan ook niet op voorbereid. Mensen, die het moeilijk hebben gehad in het leven, zullen van God niet zo gemakkelijk het beeld hebben van iemand, die het voor hen wel even zal maken.

Ja, ook dan zijn er nog die mensen met dat beeld van God, maar die hebben dat dan al kloppend gemaakt door een onderscheid te maken tussen 'deze droeve wereld' en 'stil maar wacht maar...'. Overigens ook niets mis mee: de gospels met toekomstverwachting hebben de negers ook geholpen om door te zetten in hun situatie.

Op tijd in gesprek gaan.

Ik dwaal misschien wel af, maar mijn punt is: het is de moeite waard om in gesprek te gaan over de verwachtingen en het beeld dat mensen van God hebben. Om te kijken of je met dit beeld van God op pad kunt of niet. Dan gaat het niet alleen om wat je in de Bijbel leest, maar

ook om wat je meemaakt in je persoonlijk leven. En dan wordt het zoeken en tasten. En heb je elkaar nodig om te ontdekken welk beeld van God betrouwbaar en dus 'te vertrouwen' is. Dat gesprek moet je niet pas voeren, wanneer de 'ramp' al geschied is, maar als het kan van te voren, als gesprek 'onderweg' in het leven. Op zoek naar een God, die met je meegaat. Dat gesprek is er vaak niet in de geloofsopvoeding of in de Gemeente, zeker niet als je alleen maar gericht bent op evangelisatie en op missionair gemeente zijn. Dan moet je het doen, zonder gesprek, met de prediking van de zondagmorgen. Een predikant, die zich in principe wel bewust is van de vragen van de mens, maar daarbij vaak het gevoel heeft, dat hij daar namens God antwoord op zou moeten geven.

Vanuit verlegenheid over het goede antwoord, vooral als het gaat om lastige Bijbelteksten, komen er in zijn woorden soms meer hoofdletters voor dan hij kan verantwoorden. Voordat je het weet schets je een ideaal beeld van God, waar je zelf ook behoefte aan zou hebben. Met daarnaast ook nog een s het ideaalbeeld van de mens, die tot geloof komt en zich helemaal overgeeft aan die God.

Verstand en gevoel

Bovendien lijkt het erop dat het om **argumenten** gaat, die dan voldoende moeten zijn om een geloofservaring van vertrouwen te krijgen.

Nou vergeet dat maar: gevoelens kun je niet veranderen met argumenten, en zeker niet met je verstand. Ook al wil je dat nog zo graag. Gevoelens zijn reacties van je zelf op de situatie, die op je af komt. Eigenlijk kun je zeggen: gevoelens worden opgeroepen, door middel van associaties (dit doet mij denken aan...). En als je dan alleen maar negatieve voorbeelden en ervaringen naar boven krijgt haak je af....

Tot zover eerst maar even...

Piet

Antwoord aan Bert

deel 2: 'prediking en pastoraat'

Beste Bert,

Jij noemt in je brief de mogelijkheid om meer diepte te halen uit een Bijbelgedeelte, waardoor er minder sprake is van een preek, waarin mensen het gevoel hebben, dat er iets van hen verwacht wordt.

En dat er op een laagdrempelige manier gelegenheid geboden wordt om in het verhaal iets te ontdekken, waar ze wat aan hebben. In dit geval iets van troost en bemoediging.

Ik zou daar het beeld van de 'wandeling' voor willen gebruiken. Samen wandelen in een Bijbelverhaal met je ogen oren open om daarmee de kans te hebben, dat het hart geraakt wordt.

Wat dat betreft noem je terecht, dat Bijbelverhalen zich lenen voor associaties die de gevoelslagen van de mens aan kunnen raken, zoals bijvoorbeeld bij het verhaal over 'storm op het meer'. De 'woelige wateren' als beeld voor de chaos en dan Jezus als persoon, die de chaos tot orde roept (als beeld voor de betekenis van het verhaal van God). Allemaal mogelijkheden om via het Bijbelverhaal associaties te voorschijn te roepen uit het verhaal van de mens. Herkenbaar in je eigen leven. Met daarbij de mogelijkheid dat je zelf in beeld bent en dat het verhaal van God misschien ook bij jou de rust kan brengen.

Natuurlijk zal het een belemmering zijn voor de kerkganger, wanneer hij al een beeld heeft van wat hij van de predikant kan verwachten. Zo hoort de één eerder iets positiefs dan de ander. Openheid heeft wel te maken met beeldvorming en met (zelf)vertrouwen in de wandeling en in (het oproepen van) de associaties bij wat je ziet of hoort.

Wat de predikant betreft is het belangrijk, dat hij zich die lagen in het Bijbelverhaal en de mogelijke associaties bewust is, oftewel toelaat, dat hij met zijn leven ook zelf in het geding is.

Maar dat is niet zo gemakkelijk. Een dominee heeft vaak het gevoel, dat hij God, soms tegen eigen wil en dank in, moet verdedigen.

Misschien moest hij dat eens loslaten en wat meer van zichzelf laten zien: als mens die ook zijn weg in het leven gaat, met alle ups en downs...

Dan kom je als dominee dichterbij en daarmee laat je misschien ook iets van God zien dat dichterbij komt.

De predikant en pastor zouden eens vaker samen in gesprek moeten gaan over vragen als: 'wat is je boodschap?', en 'hoe komt het over bij mij?'. En daarna van rol verwisselen.

Dat zou je misschien in de kerk ook eens moeten doen met de gemeenteleden... Maar dat kan alleen als er ruimte van vertrouwen is. En dat is er lang niet altijd, gelet ook op de beeldvorming die mensen van elkaar hebben in de kerk...

Dat moet groeien...

Maar dan kan er wel wat gebeuren!

*Ik denk nog aan het moment dat wij als gemeente Elim een bezoek brachten aan Auschwitz en dat één van onze jongeren zei: 'In een God, die zo iets toestaat, kan ik niet geloven...! Iedereen werd stil en vervolgens kwam er aarzelend een gesprek op gang rond momenten, waarop men wel iets van God ervoer en momenten zonder. De ontdekking dat dat te maken had met het beeld van Almacht, dat God toegedicht werd op de menselijke manier: dat Hij dan maar alles regelt en dan zo dat wij er blij mee kunnen zijn. 'De God voor ons karretje'. De ontdekking ook, na wat studiewerk, dat het woordje 'Almacht' in **die** betekenis meer door mensen in de kerkgeschiedenis is ontwikkeld dan in de Bijbel te vinden is. Daar is het woord 'Almacht' eerder bedoeld als 'hut om in te schuilen' dan als 'stok om mee te slaan'. Wij kwamen uit op het beeld van de ongrijpbare alomtegenwoordige Nabije, die altijd aan onze kant van het verhaal wil staan. Dat is overigens niet hetzelfde als dat Hij alles van ons maar goed zou moeten vinden...*

Misschien ga ik wel weer veel te ver. Maar genoeg om verder over na te denken....

Nog even over het woordje '**vertrouwen**'.

Vertrouwen is niet een actieve daad, of een vaardigheid, maar een ontdekking. En dan ook nog wel heel persoonlijk. Daarom heeft het ook eerder een plaats in het pastoraat, dan in de prediking.

Geschonden vertrouwen kan pas weer helen wanneer er ruimte is om de brokken te zien en voorzichtig weer in handen te kunnen nemen. Tussen mensen en tussen God. Dat kan alleen in een ruimte waar de pastor de voorwaarden kan scheppen van nabijheid en vertrouwen.

Wat de prediking betreft zou die, wat mij betreft, meer gericht moeten zijn om, via verhalen van de mens (in de Bijbel en daarbuiten), te komen tot een goede beeldvorming over God. Met de daarbij behorende verwachtingen:

Een God, die naar je omziet, bij wie je altijd, zonder angst en ook zonder voorwaarden terecht kunt en die je accepteert zoals je bent. Die jou ziet in al je kwetsbaarheid. En die samen met jou wil kijken naar jouw leven en naar jouw perspectief.

Dat is voor mij de kern van het Evangelie. Een kern waar ik mee uit de voeten kan, omdat ik daarin warmte, en nabijheid ervaar, die passen bij het woordje 'Liefde', met alle gevoelslagen, die daarbij horen...

Tot zover maar eerst.

Hartelijke groet,

Piet